

Dynamiken mellan förstavårdare och föräldrar vid vård av barn prehospitalt

En scoping studie

Christoffer Enfors

Lärdomsprov
Förstavårdare
2023

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Förstavård
Identifikationsnummer:	8608
Författare:	Christoffer Enfors
Arbetets namn:	Dynamiken mellan förstavårdare och föräldrar vid vård av barn prehospitalt
Handledare (Arcada):	Christoffer Ericsson
Uppdragsgivare:	
<p>Sammandrag:</p> <p>Vården av barn prehospitalt förser förstavårdare med unika utmaningar, både på en klinisk och psykologiska nivå. Dessutom involverar dessa uttryckningar ofta närvaron av upprörda och oroliga föräldrar. Syftet med detta arbete var därför att belysa dynamiken mellan förstavårdare och föräldrar från ett förstavårdsperspektiv. Frågeställningen av arbetet var "Hur upplever förstavårdare vårdmötet med föräldrar, vid vården av barn prehospitalt". En scoping studie utfördes, och relevanta studier insamlades via databasen Google Scholar, men även genom snöbollsmetoden. En total mängd av 7 stycken vetenskapliga artiklar och studier, publicerade mellan 2013-2023 inkluderades. Den teoretiska referensramen som användes i arbetet var Patient och familjecentrerad vård. Resultatet av studien påvisar att förstavårdare ofta upplever känslor av osäkerhet och stress i vårdmötet med föräldrarna. Prioriteringen av barnets vård och den samtidiga hanteringen av oroliga föräldrar uppstod som en utmanade aspekt vid vårdmötet. Speciellt ifall förstavårdare upplevde att detta försvårade deras kapacitet att inleda eller effektivt vårda barnet. Överförbarheten av föräldrarnas känslor av stress eller oro till deras barn och hur detta kunde försvåra vårdssammanhanget, uppstod som en central upplevelse av förstavårdare. Därav poängterades vikten av att lugna och uppmärksamma föräldrarna. Resultatet belyser även det stora värdet av den säkra och inkluderade föräldern. Detta genom deras möjlighet att hjälpa vid både undersökning och vården av barnet.</p>	
Nyckelord:	Förstavårdare, Föräldrar, Barn, Prehospital, Upplevelser, Patient och familjecentrerad vård
Sidantal:	29

Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Pro-Paramedic
Identification number:	8608
Author:	Christoffer Enfors
Title:	The dynamic between paramedics and parents during the care of children prehospitally
Supervisor (Arcada):	Christoffer Ericsson
Commissioned by:	
Abstract:	Care of children within the prehospital environment poses a unique challenge for paramedics, both on a clinical and psychological level. In addition, these situations often involve the presence of distressed and fearful parents. The aim of this study was to explore the dynamic between paramedics and parents, from the perspective of paramedics. The research question is “How do paramedics experience the caring encounter with parents during the care of children prehospitally?” A scoping review was conducted, and relevant studies were gathered through both Google Scholar and useful reference lists. A total of 7 research articles and studies published between 2013-2023 were selected for inclusion. The theoretical framework that was used in the analysis was Patient and family centered care. The results of this study show that paramedics commonly experience stress and insecurity during the caring encounter with parents. Prioritizing the care of children while managing distressed parents arose as a challenging aspect, especially if paramedics felt that it jeopardized their ability to initiate or effectively care for the child. The transferability of parents' stress and worry to their children and its capacity to compound the situation was also a notable experience among paramedics. The importance of calming and acknowledging parents was therefore stressed. Lastly, the results also highlight the value of secure and involved parents in the caring encounter through their ability to aid in both examination and the care of the child.
Keywords:	Paramedics, Parents, Prehospital, Children, Experience, Patient and family centered care
Number of pages	29

Language:	Swedish
Date of acceptance:	

INNEHÅLL

1	INLEDNING	7
2	BAKGRUND & TIDIGARE FORSKNING	8
3	TEORETISK REFERENSRAM	9
3.1	Patient- and Family-Centered Care.....	9
4	SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	11
5	METODIK OCH ARBETSPROCESS	11
5.1	Litteratursökning	11
5.2	Inklusion och exklusionskriterier.....	12
5.3	Scoping studie	13
5.4	Etiska aspekter	14
6	RESULTAT	14
6.1	Litteraturen	15
6.1.1	<i>“An emotional journey when encountering children in Prehospital care”: Experiences from ambulance nurses</i>	15
6.1.2	<i>Ambulance nurses’ experiences of nursing critically ill and injured children: A difficult aspect of ambulance nursing care</i>	15
6.1.3	<i>Specialist nurses’ experiences when caring for preverbal children in pain in the prehospital context in Sweden</i>	16
6.1.4	<i>Det är svårare än med vuxna - En intervjustudie om ambulanssjuksköterskors upplevelser av att prehospitalt vårda sjuka och skadade barn</i>	17
6.1.5	<i>The Emergency Medical Service personnel’s perception of the transportation of young children</i>	18
6.1.6	<i>Ambulanssjuksköterskors upplevelse av att vårda barn i en prehospital miljö: En kvalitativ intervjustudie</i>	19
6.1.7	<i>Pressen att prestera – en intervjustudie om att vårda akut sjuka barn</i>	20
7	DISKUSSION	21
7.1	Patient och familjecentrerad vård.....	22
7.2	Personligt intresseval & Kritisk granskning	23
8	AVSLUTANDE REFLEKTION & FORTSATT FORSKNING	24
	KÄLLOR	25
	BILAGOR 1 – STUDIER SOM TOGS MED I LÄRDOMSPROVET	28

1 INLEDNING

Barnpatienter och deras föräldrar förser förstavårdare med en unik variation av kliniska och mellanmännsliga utmaningar. Interaktionerna dessa parter delar, har således potentialen för både negativa och positiva följd effekter.

I en Gallup som gjordes runtom i Amerika, tillfrågades föräldrar vad deras största rädslor är. I majoriteten av resultaten involverade svaren deras barn, och av de högst rankade rädlorna handlade det om händelser som resulterar i skada till deras barn, till exempel olyckor eller misshandel. (Shiffman, 2017) Det är med den ovannämnda psykologiska och emotionella verkligheten i beaktande, var föräldrars största rädslor uppfylls, då vi som förstavårdare blir kallade för att agera, och hjälpa.

Likväl, från förstavårdares synvinkel medför vården av barn prehospitalt en mängd av utmaningar både på en praktisk nivå i utförandet och förverkligandet av själva akutvården, men även på en psykologisk och mellanmännslig nivå. Dock utgör barn som patientgrupp endast en liten mängd av den totala uttryckningarna. (Harald Karutz, 2021) Detta behandlas även av Stevens & Alexander, (2005) i deras enkätstudie angående hur bekväma förstavårdspersonal var med att vårda pediatrika patienter. Här påvisades en låg känsla av självförtroende och säkerhet. Detta motiverades med den låga utsättningen och bristfälliga utbildningen.

Insikten från dessa två synvinklar skisserar en komplex dynamik, med inbyggda svårigheter, som är emotionellt och psykologiskt laddad. Men är försvårad p.g.a. den unika och nästan symbiotiska relationen som föräldrar delar med sina barn, vilket i förlängning har kapaciteten att ytterligen komplicera dessa vårdmöten (Öberg, et al 2015).

Motiveringen för mitt examensarbete är följaktligen att belysa dynamiken mellan förstavårdare och föräldrar vid vården av barn prehospitalt. Detta genom att undersöka hur förstavårdare upplever vårdmötet med föräldern. Men även i hopp om att undersöka hur

dessa interaktioner kan navigeras på ett främjande och produktivt sätt. Metodologin tar formen av en scoping studie.

2 BAKGRUND & TIDIGARE FORSKNING

Vården av barn prehospitalt har påvisats vara en stor utmaning för förstavårdare. Den underliggande orsakerna bottnar i en blandning av kliniska och psykologiska faktorer, som barnets fysiologiska och anatomiska skillnader med vuxna vilket problematiserar vården vid både dosering av mediciner, och vid medicinska ingrepp (Cushman et al., 2010). Men även det sociala värdet av barn utmanar vårdpersonal på en emotionell plan och förstavårdare beskriver dessa larm som unika i dess kapacitet att skapa stress och oro (Jeruzal et al., 2019). Utöver detta ställer barnpatienten ett högre krav av vårdarna i samband med diagnostik. Här måste vårdare förlita sig mera på intuition och tolkningen av icke-verbala tecken, p.g.a. deras svårigheter att kommunicera sina symtom. (Cushman et al., 2010)

Den prehospitala miljön spelar även en roll i detta sammanhang. Eftersom uttryckningar som involverar barn är både mera sällsynta, varav förstavårdspersonalens kliniska skicklighet inte har möjligheten att utvecklas på samma sätt i jämförelse med vuxna patienter, och p.g.a. den oproportionerligt akuta naturen av larmen (Jewkes, 2001). Utöver den ovannämnda utmaningarna är förstavårdare även tvungna att hantera barnets föräldrar och deras relation till barnet.

Barn och deras föräldrar delar ett speciellt och djupt emotionellt förhållande, och är grundläggande i barnets psykosociala utveckling. Vilket belyser hur gravt beroende barn är av sina föräldrar, speciellt i den tidiga åren. (Bowlby, J. 1988) Den kliniska följdfektorna är ett fenomen som utspelas i vårdsammanhang genom effekten föräldrars emotionella skede har på barnets välmående. Här understrykes överförbarheten av saker som ångestrelaterade symtom. (Doupnik et al., 2017)

Med barn och deras föräldrar i åtanke har den inhospitala kontexten möjligheten att belysa sammanhanget. I en omfattande studie från förälder perspektivet vid vården av barn i akuten, uppstod dom följande insikterna. Föräldrarna påpekade vikten av anpassad, lättförståelig kommunikation med kontinuerliga uppdateringar. Även snabb och effektiv smärtlindring och ett lugnt och empatiskt förhållningssätt av sjukskötare betonades. Föräldrarna beskrev en stark ovillighet av att separeras från deras barn, och ville inkluderas i alla steg av vården. Deltagarna ville även att känna att personalen hade tid för både förälder och barn, varav stressade sjukskötare upplevdes negativt. (Byczkowski et al., 2013)

3 TEORETISK REFERENS RAM

Teoretiska referensramen som detta arbete utnyttjar är Patient och familjecentrerad vård, och jag kommer använda mig av förkortningen PFCC. Nedan kommer jag först att beskriva historiken bakom filosofin och sedan en beskrivning av dess principer och riktlinjer.

3.1 Patient- and Family-Centered Care

“Patientcentrering” som koncept daterar tillbaka till 1980 talet, och har länge ansetts som ett önskvärt attribut av hälsovården. Dess förespråkare har beskrivit konceptet som en filosofi var patientens preferenser, behov, och värderingar är hedrade. Detta förser hälsovårdspersonal med en holistisk synvinkel av patienten och vården, som inkorporerar kombinationen av dom psykologiska, sociala, och biologiska faktorerna, i skillnad från en grövre biomedicinsk och sjukdomsfokuserad synvinkel. Detta perspektiv har således möjligheten att skapa en stark relation mellan vårdaren och patienten. (Mead & Bower, 2000)

Tillägg till filosofin har sedan förespråkats. Här påpekas vikten av familjen, vilket leder till den utökade formuleringen av Patient och familjecentrerad vård. Denna komponent av PFCC, uppmärksammar familjens vitala roll i patientens vårdupplevelse och hur de kan fungera som både rådgivare och stöd genom deras vårdprocesser. Familjecentrerad vård beaktar således familjen som en ovärderlig källa av information, var de kan förse vårdpersonal med kunskap och förslag som patienten inte kan. (Institute for Patient and

family centred care, 2022) Familjecentrerad vård kan på detta vis även beaktas som den optimala hälsovården från synvinkeln av familjen (Committee on Hospital Care och Institute for Patient-and Family Centered Care, 2012).

Dom huvudsakliga principerna av PFCC är som följande.

1. *Delandet av information:* Här betonas vikten av ett öppet, objektiva och opartiska utbyte av information. Detta görs så att patienter och deras familjer har tillgång till den nödvändiga informationen för att utföra ett informerat och effektivt vårdbeslut.
2. *Värdighet och respekt:* Vårdare lyssnar och respekterar familjens val och synvinklar. Patientens kunskap, värderingar, och kulturella bakgrund beaktas och respekteras.
3. *Deltagande:* Patienter och deras familjer uppmuntras att delta i vården och beslutstagandet på den nivå den väljer.
4. *Samarbete:* Patienter, familjer, hälsovårdspersonal och hälsovårdsledare samarbetar i utvecklingen av hälsovårdspolicy. (Institute for Patient and family centred care, 2022)

Relevansen av PFCC i detta examensarbete baserar sig på vårdfilosofins egenskap att bidra med en lins, med vilken resultaten kan fokuseras och utvärderas. Likadana studier i denna kontext var begreppet behandlas är t.ex. en kvalitativ studie av Ayub et al, (2016), var förstavårdspersonals upplevelser med att förse PFCC, och som möjliga hindren utforskades. I resultatet av denna studie, låg de upplevda svårigheterna och barriärerna på oförutsägbarheten av den prehospitalla miljön, den begränsade personalstyrka och i förlängning utmaningen av att utföra effektiv vård av barnet med närvaron av panikslagna och potentiellt störande föräldrar. Användningen av en huvudsaklig kommunikator, som använder lättförståelig kommunikation och kontinuerligt informerar föräldrar angående händelseförloppet. Även att vid behov avlägsna stressade föräldern från situationen men samtidigt bevara föräldrarnas siktlinje av barnet, och i ett senare skede återinföra föräldern, uppstod som möjliga sätt att överkomma dessa svårigheter. (Ayub et al, 2016)

4 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING

Genom att belysa dynamiken mellan förstavårdare och föräldrar, kan olika problemområden identifieras. Följaktligen, genom att undersöka hur förstavårdare upplever vårdmötet, genom känslorna, utmaningarna och hur interaktionen främjades, kan vi som förstavårdare indirekt även förse smidigare och effektivare vård av barnet i fråga.

Slutligen har undersökningen som mål att bättre utrusta förstavårdare med kunskap för att handskas med en redan komplicerad patientgrupp, och även identifiera möjliga luckor i detta undersökningsfält, för att sporra vidare forskning inom ämnet.

Arbetets frågeställning är:

Hur upplever Förstavårdare vårdmötet med föräldern vid vård av barn prehospitalt?

5 METODIK OCH ARBETSPROCESS

I det följande kapitlet behandlas den valda metodologin Scoping studie, även litteratursökningen och arbetsprocessen i mera detalj.

5.1 Litteratursökning

I litteratursökning har följande databaser använts: Google Scholar. Snöbollsmetoden utnyttjades även.

Sökningen gjordes med flera sökord och kombinationer. Följande ord har använts vid litteratursökningen, för att specificera sökningen användes även "AND" och "OR" *Pediatric, Child, Children, Paramedic, Emergency medical personel, Ambulance nurse, Parent, Experience, Perspective, prehospital, out-of-hospital.*

I samband med litteratursökningen beaktade skribenten artikelns titel i relation till arbets inklusion och exklusions kriterier. Därefter lästes abstraktet och ifall intressant och relevant information nämndes lästes artikeln i sin helhet. Sökningen "Paramedic" OR "ambulance nurse" AND "child" AND "parent" AND "prehospital" AND "perspective" OR "experience" gav 532 träffar på Google scholar och den motsvarande svenska sökningen gav 73. Av sökresultaten och med hjälp av snöbollsmetoden användes 7 studier.

5.2 Inklusion och exklusionskriterier

Dom följande punkterna kommer beskriva vilka typer av artiklar användes i examensarbetet och hur arbetet avgränsades.

Inklusions kriterier:

1. Forskning mellan 2013-2023.
2. Forskning som publicerats inom Norden.
3. Språket av artiklarna är endera svenska eller engelska.
4. Vetenskapligt skrivet.
5. Studier som behandlar upplevelser av Förstavårdare i vårdmötet med föräldrarna vid vård av barn prehospitalt.

Exklusionskriterier

1. Studier som inte är i ett prehospitalt kontext
2. Studier som inte behandlar information relevant till arbetet.
3. Icke evidensbaserad forskning, men även studier utförda på Bachelor nivå.
4. Studier som behandlar prehospitala sammanhang av barn var även föräldern är en patient, exempelvis förlossning.

5.3 Scoping studie

Den valda metoden Scoping studie, är en nyare metod och skiljer sig från den systematiska litteraturstudien. Här är avsikten, som namnet antyder, att skopera ett givet fält av undersökning för att identifiera luckor eller att få en överblick av litteraturen. Scoping studier är därav lämpligt inom understuderade områden och kan fungera som en föregångare till en mera omfattande systematisk översikt eller för att belysa behovet för mera forskning. Metoden är även passande i de fallen var utforskarens avsikt inte är att söka svar på specifika frågor, och i stället används för att identifiera generella koncept och egenskaper av fältet. (Munn et al., 2018) Skribenten finner därför att p.g.a den generella frågeställningen som detta arbete utnyttjar, alltså upplevelser och perspektiv, att en Scoping studie är ett lämpligt metodval.

Arksey & O'malley's (2005) utformade ett metodologiskt ramverk för att utföra en scoping studie. Här förespråkas dom följande 5 stegen:

1. Identifiera undersökningsfrågan: Detta steg involverar identifieringen av arbetets forskningsfråga.
2. Identifiera relevanta studier: Datakällorna som används kan vara databaser, webbsidor eller böcker.
3. Val av artiklar: I det tredje steg görs en gallring av den insamlade litteraturen.
4. Datakartläggning: I det fjärde steget kartläggs litteraturen.
5. Sammanställning, sammanfattning och rapportering av resultaten: I det femte steget sammanfattas och analyseras resultatet. (Arksey & O'Malley, 2005)

Arbete har utnyttjat ramverket i vägledande syfte. Processen började med ett ämnesområde i åtanke och efter skribenten bekantat sig med litteraturen noterades en potentiell kunskapslucka, med en avsaknad av studier vars singulära fokus varit att sammanställa upplevelserna av förstavårdare vid vårdmötet med föräldrar i det prehospitala kontextet. En begränsning gjordes i enlighet med de tidigare nämnda inklusions och exklusionskriterierna och den huvudsakliga litteratursökningen påbörjades, varefter relevant litteratur lästes och sparades. Därefter gjordes den slutliga gallringen, och de slutgiltiga artiklarna lästes, analyserades och behandlades noggrant. Avslutningsvis utfördes en sammanfattande redovisning och rapportering av studiernas huvudsakliga fynd.

5.4 Etiska aspekter

Inga forskningslov har blivit erhållna i samband med detta arbete.

Arcadas riktlinjer och om god vetenskaplig praxis utgör de huvudsakliga etiska aspekterna som har beaktats i utförandet av denna litterära studie och är dom följande. Det är av stor vikt att respektera rättigheterna av författarna och studierna som används i arbetet. Följaktligen är det kritiskt att källorna noggrant dokumenteras, men även att materialet behandlas på ett samvetsgrant sätt. Dessutom att undvika fusk i alla dess former som inte är i linje med korrekt vetenskaplig praxis. (Arcada 2014)

6 RESULTAT

Den följande delen behandlar de studierna som använts i arbetet. Här har skribenten valt att presentera var och en artikel för att ge läsaren en överblick av den inkluderade litteraturen och analysen. Därefter utfördes en sammanfattning och sammanställning av dom huvudsakliga fynden som framkommit, för att bidra med en enhetlig bild av materialet.

6.1 Litteraturen

6.1.1 “An emotional journey when encountering children in Prehospital care”: Experiences from ambulance nurses

Studien är en kvalitativ intervjustudie av ambulanssjuusköterskor i Sverige. Kravet för inkluderingen var: åtminstone 1 år av prehospital erfarenhet, och erfarenhet med vården av barn ålder 0–17 i ambulansen. Arbetserfarenheten av deltagarna varierade mellan 5–26 år. 17 stycken informanter deltog i studien varefter individuella semi-strukturerade intervjuer utfördes. Resultatet analyserades med en tematisk innehållsanalys. Studiens mål var att undersöka hur ambulanssjuusköterskorna känner och behandlar deras känslor vid vården av barn prehospitalt. (Näsström et al., 2023)

Stress och oro är ett ämne som diskuteras vid vårdmötet, här beskrivs svårigheterna även före mötet med föräldrarna var förstavårdarna oroade sig för vilket emotionellt skede föräldrarna skulle vara i, även deras kapacitet att skapa en känsla av tillit med föräldrarna begrundades. Dessa tankar orsakade tvivel angående deras kapacitet att prestera. Andra orosmoment centrerade runt situationerna var föräldrarna ivrigt svarade på frågor ställda till barnen, detta upplevdes som stötande, och känslor av irritation uppkom. Avslutningsvis beskrevs en känsla av misslyckande i fallen var förstavårdarna upplevde att de inte hade skapat en känsla av tillit med föräldrarna. (Näsström et al., 2023)

6.1.2 Ambulance nurses’ experiences of nursing critically ill and injured children: A difficult aspect of ambulance nursing care

Studien är en kvalitativ intervjustudie av specialist ambulanssjuusköterskor i Sverige. Kravet för inkluderingen var: endast specialiserade ambulanssjuusköterskor med åtminstone 2 år av erfarenhet med prehospital vård av kritiskt sjuka eller skadade barn åldern 0–15. Arbetserfarenheten av deltagarna varierade mellan 3–9år. Här deltog 8 informanter och individuella semi-strukturerade intervjuer utfördes. Resultatet analyserades med en tematisk innehållsanalys. Studiens mål var att beskriva personalens upplevelse vid vården av kritiskt sjuka eller skadade barn. (Nordén et al, 2014)

I denna studie beskriver förstavårdarna känslor av otillräcklighet i samband med vårdmötet och framträder genom förstavårdarnas känsla av att ha två personer i behov av hjälp och uppmärksamhet. Föräldrarnas oro och rädsla var således en svår aspekt att handskas med och känslor av stress och osäkerhet uppstod. I samband med transporten till sjukhuset upplevde förstavårdarnas en ovillighet att tillåta föräldrarna att sitta nära barnet i ambulansen på grund av deras upplevelse att detta försvårade deras tillgång till barnet och känslan var betonad i akuta fall. (Nordén et al, 2014)

Dock uttryckte förstavårdarna att barnets största källa av säkerhet och lugn var deras föräldrarna, och påpekade att de alltid borde komma med i ambulansen eftersom självsäkra och lugna föräldrar ansågs vara främjande vid vården och kommunikering med barnet. I andra diskussioner upplevde förstavårdarna att föräldrarna överförde sin stress till barnet och beskrev att detta ofta hade negativa följd effekter på barnet. Detta diskuterades vidare var förstavårdarna uttryckte att en lugn och sansad attityd vid informeringen av barnets mående var ett sätt att inge föräldrarna med en känsla av ro. Även värdet i att försöka involvera föräldrarna, med att ge dem små uppgifter så att de kände sig behövda betonades. Avslutningsvis uttryckte förstavårdarna även en känsla av tillfredsställelse med vården, när de upplevde att en känsla av tillit och trygghet hade kunnat skapas med föräldern. (Nordén et al, 2014)

6.1.3 Specialist nurses' experiences when caring for preverbal children in pain in the prehospital context in Sweden

Studien är en kvalitativ intervjustudie av specialist ambulanssjuksköterskor i Sverige. Kravet för deltagande var: endast specialist ambulanssjuksköterskor med åtminstone 3 år av prehospital erfarenhet. 8 informanter deltog och individuella semi-strukturerade intervjuer utfördes. Resultatet analysen utfördes med en induktiv innehållsanalys. Målet av forskningen var att utforska personalens upplevelse av att utföra smärtlindring vid vården av icke-verbala barn i den prehospitala miljön. (Gunnvall et al., 2018).

Förstavårdarna i denna studie underströk den viktiga rollen av föräldrarna vid vården av barn och speciellt icke verbala barn. Detta ämne diskuterades vidare och förstavårdarna

påpekade deras centrala betydelse i barnets värld, men även deras värdefulla roll vid undersökningen och utvärderingen av barnets smärta. Förstavårdarna betonade även vikten av att skapa en säker miljö för barnet och involveringen och respekterandet av föräldrarna var en central aspekt för att åstadkomma detta. I andra diskussioner runt vårdmötet, beskrev förstavårdarna även utmaningar med att hantera föräldrarnas stress och skuld-känslor när barnet hade skadat sig, och uttryckte vikten av att tidigt i vårdmötet beakta föräldrarna och ta tiden att lugna ner dem och att kommunicera väl. Orsaken för detta beskrevs genom hur oroade föräldrar stressar barnet lika mycket som sammansatta lugnar. (Gunnvall et al., 2018).

6.1.4 Det är svårare än med vuxna - En intervjustudie om ambulanssjuksköterskors upplevelser av att prehospitalt vårda sjuka och skadade barn

Denna studie är en kvalitativ intervjustudie av specialist ambulanssjuksköterskor och utfördes i Sverige, arbetet är ett Mastersarbete. Kriterierna för deltagande var, endast specialistutbildade ambulanssjuksköterskor. En total mängd av 8 informanter deltog och individuella semi-strukturerade intervjuer utfördes. Deltagarna i studien hade mellan 2–34 år av erfarenhet inom prehospitalvård. Resultatet analyserades med en tematisk innehållsanalys. Studiens huvudsakliga mål var att utforska personalens upplevelser vid vården av sjuka och skadade barn prehospitalt. (Hall & Törnlund, 2015)

Inledningsvis påpekade förstavårdarna att hanteringen och beaktandet av föräldrarna var en ytterst stor del av pediatrika uttryckningar. Förstavårdarna lyfte fram deras roll i dessa vårdssammanhang, genom föräldrarnas unika kunskap om barnets tillstånd, vilket påpekades som värdefullt för att effektivt vårda och diagnostisera barnet. Förstavårdarna beskrev även svårigheter, och påpekade att vård av barn ofta betydde ett utökat vårdbehov med oroliga föräldrar att samtidigt ta i beaktande. Detta diskuterades vidare, var förstavårdarna uttryckte känslor av otillräcklighet när möjligheten att beakta föräldern inte fanns. I samband med upprörda föräldrar påpekade förstavårdarna att det kan behövas en uppdelning var en av vårdarna fokuserade på föräldern, för att tillåta den andra vårdaren att sköta barnet. (Hall & Törnlund, 2015)

Specifika utmaningar diskuterades även var förstavårdarna beskrev fall med hysteriska föräldrar och deras ovillighet att separeras från barnet, vilket ledde till stress och svårigheter med att utföra vården. I dessa sammanhang uttryckte förstavårdare behovet av att ibland vara tydlig med föräldrarna, för att förmedla vikten i att överlämna ansvaret. Men det uppstår även känslor av sympati för föräldrarna i deras rädslor och behov av hjälp. (Hall & Törnlund, 2015)

6.1.5 The Emergency Medical Service personnel's perception of the transportation of young children

Följande studie är en kvalitativ intervjustudie av ambulanspersonal i Sverige. Kravet för deltagande var åtminstone 1 år av arbetserfarenhet inom prehospital vård. Totalt 12 informanter deltog i studien varefter individuella semi-strukturerade intervjuer utfördes. Resultatet analyserades med en induktiv innehållsanalys. Studiens mål var att undersöka hur ambulanspersonal upplever transporten av barn i den preshopitala miljön. (Öberg, et al 2015).

I samband med transporten av barn i ambulansen beskriver förstavårdarna att föräldrarnas närvaro och beteende kunde bidra med unika utmaningar vid vårdmötet. Förstavårdare beskriver att ifall föräldrarna är stressade och upprörda kan detta ha en direkt inverkan vid transporten och påpekar svårigheter med att fokusera på barnet, men beskrivs som ett särskilt utmanade moment p.g.a. förstavårdarnas upplevelse av föräldrarna och barnets förhållande som symbiotisk. Varav förstavårdarna upplever att stressade föräldrar kan skapa en komplicerad dynamik som är svår att navigera, speciellt under transporten i ambulansen. Detta diskuteras i mera detalj genom valet att endera transportera barnet i en säkerhetsväst eller att placera barnet i föräldrarnas famn, var förstavårdarna beskriver en rädsla vid en nödvändig separeringen av barn och förälder. Valet beskrivs som komplex, var förstavårdarna är tvungna att väga barnets emotionella trygghet, med deras trafiksäkerhet. Inom denna kontext nämns rollen av föräldrars skyddande natur, och hur detta kan leda till problem med att separeras från barnet. (Öberg, et al 2015).

Avslutningsvis betonade förstavårdarna hur lugna och säkra föräldrar bevarar barnets eget lugn vid transporten, varav vikten av att försöka involvera föräldrarna påpekades och hur

detta inger en känsla av kontroll. Även värdet av kontinuerlig uppdatering av föräldrarna vid transporten uttrycktes, för undvika möjligheten av att känslor av osäkerhet och rädsla uppstår. (Öberg, et al 2015)

6.1.6 Ambulanssjusköterskors upplevelse av att vårda barn i en prehospital miljö: En kvalitativ intervjustudie

Studien är en kvalitativ intervjustudie utförd i Sverige som ett Mastersarbete. Kriterierna för inklusion var specialist ambulanssjusköterskor med erfarenhet vid vården av barn prehospitalt. Totalt 10 informanter deltog i studien varefter individuella semi-strukturerade intervjuer utfördes. Resultatet analyserades med kvalitativ ansats. Målet med forskningen var att undersöka hur specialiserade ambulanssjusköterskor upplever vården av barn prehospitalt. (Andersson & Erdegard 2019).

Förstavårdarna beskrev närvaron av föräldrarna som en utmanande komponent i vård-sammanhanget, och bidrog med känslan av att vårda flera patienter. Den huvudsakliga orsaken bakom detta centrerade på förstavårdarnas upplevelse av att föräldrarnas oro eller stress överfördes till barnet, och hur det således kändes nödvändigt att trygga och lugna föräldrarna för att behålla barnets lugn. Svårigheterna med detta påpekades, var förstavårdarna upplevde att hanteringen av oroliga föräldrar, deras rädslor, och behov av information kunde vara både distraherande och resurskrävande. Konsekvensen av detta ledde följaktligen till en känsla av att undersökningen och vården av barnet fördröjdes. (Andersson & Erdegard 2019)

Även om föräldern kunde vara en utmanade aspekt, uttryckte förstavårdarna även värdet av lugna föräldrar vid vård-sammanhanget. Detta genom deras kapacitet att fungera som en partner vid vården och undersökningen av barnet. Därav betonade förstavårdarna att om situationen tillåter, uppmärksamma föräldrarna, eftersom en lugn och inkluderad förälder minskar på barnets rädslor och gör det således lättare för barnet att lita på förstavårdarna vilket främjar hela vårdmötet. (Andersson & Erdegard 2019)

6.1.7 Pressen att prestera – en intervjustudie om att vårda akut sjuka barn

Den följande studien är en kvalitativ intervjustudie och utfördes i Sverige, arbetet är ett mastersarbete. Studiens mål var att undersöka upplevelserna av ambulanssjuksköterskor vid vården av barn och deras föräldrar. Inklusions kriterierna som studien använde var: Specialistutbildade ambulanssjuksköterskor, med åtminstone 2 år av arbetserfarenhet prehospitalt och även erfarenhet med att vårda barn. I studien deltog 6 stycken informanter vars arbetserfarenhet varierade mellan 4-20 år. Studien utförde individuella semi-strukturerade intervjuer och resultatet analyserades med en kvalitativ innehållsanalys med induktiv ansats. (Eliasson & Hasselgren 2013).

I samband med denna studie beskriver förstavårdarna som själva är föräldrar att deras kapacitet att relatera till föräldrarnas känslomässiga tillstånd och verklighet har förbättrats, och beskrivs som en värdefull egenskap i dessa sammanhang. Över lag upplevde förstavårdarna att föräldrarna hade en övergripande positiv effekt i vårdssammanhanget. Utöver detta, beskrev förstavårdarna även att det var givande när en känsla av lugn hade kunnat skapas i föräldrarna, men svårigheterna med detta påpekades vid mera brådskande fall. (Eliasson & Hasselgren 2013).

Dock, påpekas svårigheter och känslor av stress i samband med vårdmötet med föräldrarna. Svårigheterna uppstod ifall föräldrarnas tolkning av barnets mående inte överensstämde med förstavårdarnas uppfattning. I fallen var föräldrarna överskattade allvarligheten av barnets tillstånd var denna effekt betonad och kunde leda till problematiska scenarion var föräldrarna var ovilliga att ge ansvaret till förstavårdarna. Även i samband med undersökningen av barn som inte kunde uttrycka sig, upplevde förstavårdarna även en känsla av osäkerhet när dom var tvungna att förlita sig på föräldrarnas bedömning. (Eliasson & Hasselgren 2013)

7 DISKUSSION

Syftet med arbetet var att belysa dynamiken mellan förstavårdare och föräldrar vid vården av barn prehospitalt, för att skapa en generell bild av hur förstavårdare upplever vårdmötet med föräldrarna för att utforska utmaningarna, tankarna och känslorna runt dessa interaktioner från förstavårdsperspektivet. Arbetets huvudsakliga frågeställning var ”Hur upplever förstavårdare vårdmötet med föräldrar vid vården av barn prehospitalt?”.

Detta arbete tyder på att förstavårdare upplever starka känslor av stress och osäkerhet vid vårdmötet med föräldrarna. Resultatet synliggör både en direkt inverkan på förstavårdare, var närvaron av upprörda föräldrar förstärker vårdarnas egen ångest. Men även en indirekt effekt genom svårigheterna med prioriteringen av barnet och den samtidiga hanteringen av förälderns oro. Särskilt utmanande fall framträdde när föräldern var ovillig att separeras från barnet. Förstavårdarna upplever känslor av osäkerhet i dessa sammanhang med att inleda och effektivt vårda barnet. Effekten var betonad i brådskande sammanhang. Det uppstår dock känslor av sympati för föräldrarnas rädslor, och vilja att vara nära sina barn. Men känslan av otillräcklighet, beskrivs av förstavårdare, när tiden eller möjligheten att beakta och hjälpa föräldern inte finns.

I förlängning med dom ovannämnda utmaningarna, är överförbarheten av föräldrarnas emotionella tillstånd, exempelvis stress, oro och rädsla, ett centralt fenomen från förstavårdarens upplevelser. Förstavårdare upplever att denna effekt kan leda till en komplex dynamik som är utmanande att navigera, med en tendens att oro barnet och försvåra vård-sammanhanget i sin helhet. Därav betonar förstavårdare vikten av god kommunikation med föräldrarna. Även värdet av att hålla föräldrarna så nära som möjligt till sina barn, och att inkludera och bjuda in föräldrarna att delta i vården. Dessa framhölls som sätt att bevara föräldrarnas lugn, men även för att skapa en förtroende känsla med förstavårdarna som följaktligen tillåter dem att vårda barnet på ett främjande och effektivt sätt.

Även om förstavårdare upplever svårigheter och utmaningar vid vårdmötet. Uppstår värdet av en lugn och inkluderad förälder i förstavårdarnas upplevelser. Förstavårdarna betonade att föräldrarna är en viktig källa av information om händelseförloppet, barnets tillstånd och bakgrund. Förstavårdare framhåller att detta hjälper vid diagnostiseringen av

barnet, men även i att skapa en helhetsbild av situationen. Avslutningsvis, föräldrarnas kapacitet att distrahera, lugna och underlätta förstavårdarnas kommunikation med barnet framhölls som värdefullt.

7.1 Patient och familjecentrerad vård

Kopplingen av Patient och familje-centrerat arbetssätt i detta arbete är inte en bedömning av hur väl förstavårdare i detta arbete lyckades med att applicera och beakta vårdfilosofin i deras interaktioner med föräldrarna, utan mera en fördjupande lins att se arbetet från. Den vitala delen av filosofin med detta arbete i åtanke är alltså familjecentrering, och förespråkar för det inneboende värdet av familjen och anhöriga i vårdsammanhang (Institute for Patient and family centred care, 2022).

I resultatet som framkom i detta arbete från förstavårdares upplevelser i vårdmötet med föräldern, uppstår en bred insikt i värdet av en involverade, självsäker och beaktad förälder vid den prehospitala vården av barn. Varav dom främjande följd effekterna uppstod som en rödtråd i vårdsammanhanget. Detta i samband med diagnostisering, undersökning och trygghet av barnet emotionella värld. Med detta fynd i åtanke, synliggörs värdet av det familjecentrerade arbetssättet från förstavårdsperspektivet. Men även dess potentiella nödvändighet kan förmodas i hopp om att skapa en främjande, effektiv och harmonisk vårdrelation vid vården av barn prehospitalt.

Dock, med familjecentrering i åtanke, understryker resultatet de påtagliga svårigheterna med familjecentrering i det prehospitala sammanhanget vid vården av barn. Utmaningarna som uppstod, handlade om hanteringen av oroliga och upprörda föräldrar. Specifikt när förstavårdarna upplevde att föräldrarnas känslotillstånd äventyrade deras kapacitet att påbörja eller utföra vården, detta framträdde speciellt i akuta situationer. Detta resultat ekar tidigare forskning inom ämnet, se Ayub et al, (2016). Det uppstår dock samtidigt känslor av otillräcklighet i resultatet, och synliggör förståelsen, medvetenheten och önskan att hjälpa föräldrarna i deras oro.

7.2 Personligt intresseval & Kritisk granskning

Den underliggande motivationen av att studera detta ämne inspirerades delvist av mina egna upplevda svårigheter runt ämnet av barn inom förstavården. Men idén formulerades även i samband med en särskilt utmanade och gripande pediatrik uttryckning i samband med mina ambulanspraktiker. Intrycket av denna upplevelse sporrade således ett specifikt intresse i dynamiken mellan förstavårdare och föräldrar. Med detta i åtanke blev valet att fokusera på upplevelser och känslor en självklar inriktning. Arbetets specifika frågeställningar har förändrats i samband med processen. Den ursprungliga avsikten var att utnyttja en balans av litteratur som behandlade förstavårdarens upplevelser samt föräldrarnas. Dock i insamlingsprocessen insåg jag att passande litteratur som behandlar föräldrarnas perspektiv är synnerligt lite. Därför placerades fokusen endast på förstavårdsperspektivet för att skapa en mera enhetlig bild av arbetet.

Den valda metodiken och upplägget som utnyttjades i detta arbete var en Scoping studie. I efterhand är jag nöjd med detta val, eftersom detta bidrog med möjligheten att bekanta mig med en större del av litteratur inom detta område. Det fanns även i ett tidigt skede av processen tankar om att utföra en egen kvalitativ studie, men avlogs p.g.a. den omfattande naturen av ett sådant projekt.

I den kritiska granskningen finns det ett behov att lyfta fram de potentiella svagheter med arbetet. I relation till studie mängden så är sju studier en relativt liten mängd och har kapaciteten att skapa en skev bild av resultatet, men utfördes endast av en skribent. Dock tycker jag att mängden material som detta arbete utnyttjade var tillräckligt för att svara på forskningsfrågan. Alla studier som behandlats i detta arbete var även kvalitativa intervjustudier, och upplevdes som passande i relation till forskningsfrågan. I samband med analysering av resultatet och studierna i detta arbete, har möjligtvis min egen förförståelse av ämnet spelat en roll, se Alvesson & Sandberg, (2021).

Jag är synnerligen ingen expert inom området, men innehar en viss kunskap inom akutsjukvården. Vilket samtidigt kan tolkas som en positiv egenskap, men även negativ, eftersom mina egna upplevelser har potentialen att färga tolkningen av materialet.

Även om arbetet avgränsades till ett nordiskt perspektiv, så har endast svenska studier använts i detta arbete. Detta kommer oundvikligen att påverka generaliserbarheten av resultatet, och dess jämförbarhet t.ex. till Finland, och även i det bredare nordiska perspektivet och bidrar med en snäv bild av resultatet p.g.a. ländernas varierande utbildningssystem.

8 AVSLUTANDE REFLEKTION & FORTSATT FORSKNING

Det har varit intressant, men även givande att fördjupa sig i detta ämne. Resultatet av arbetet har varit delvist förväntat, men samtidigt utmanat andra aspekter av min förståelse. Som tidigare nämnts är forskning som behandlar föräldrarnas upplevelser vid vården av deras barn, ett ytterst under studerat fält av forskning. Rösten av föräldern, i det prehospitala sammanhanget skulle således behövas förstärkas.

KÄLLOR

- Alvesson, M. & Sandberg, J. (2021) Pre-understanding: An interpretation-enhancer and horizon-expander in Research, *Organization Studies*, 43(3), 395–412.
- Andersson, M. & Erdegard, T. (2019) *Ambulanssjuksköterskors upplevelse av att vårda barn i en prehospital miljö: En kvalitativ intervjustudie*. thesis.
- Arcada 2014 God vetenskaplig praxis i studier på Arcada. Tillgänglig vid: https://start.arcada.fi/sites/default/files/dokument/ovriga%20dokument/god_vetenskaplig_praxis_i_studier_vid_arcada_2014.pdf
- Arksey, H. & O'Malley, L., (2005). Scoping studies: towards a methodological framework.
- Bowlby, J. (1988) *A secure base: Parent-child attachment and healthy human development* John Bowlby. New York: Basic Books.
- Byczkowski, T. L., Gillespie, G. L., Kennebeck, S. S., Fitzgerald, M. R., Downing, K. A & Alessandrini, E. A. (2016). Family-centered pediatric emergency care: A framework for measuring what parents want and value. *Academic Pediatrics*, 16(4), 327-335.
- Committee on Hospital Care and Institute for Patient- and Family- Centered Care. (2012). Patient- and family-centered care and the pediatrician's role. *Pediatrics*, 129(2), 394–404.
- Cushman, J., Fairbanks, R., O’Gara, K., Crittenden, C., Pennington, E., Wilson, M., Chin, N. & Shah, M. (2010). Ambulance personnel perceptions of near misses and adverse events in pediatric patients. *Prehospital Emergency Care*, 14(4), 477-484.
- Doupnik, S., Hill, D., Palakshappa, D., Worsley, D., Bae, H., Shaik, A., Qiu, M., Marsac, M., Feudtner, C. (2017). Parent coping support interventions during acute pediatric hospitalizations. A meta-analysis, *Pediatrics*, 140(3).

- Eliasson, I. & Hasselgren, J. (2013) *Pressen att prestera – en intervjustudie om att vårda akut sjuka barn*. thesis.
- Gunnvall, K., Augustsson, D., Lindström, V & Vicente, V. (2018). Specialist nurses' experiences when caring for preverbal children in pain in the prehospital context in Sweden. *International Emergency Nursing*, 36, 39-45
- Hall, L. & Törnlund, E. (2015) *Det är svårare än med vuxna - En intervjustudie om ambulanssjuksköterskors upplevelser av att prehospitalt vårda sjuka och skadade barn*. . thesis.
- Harald Karutz, P.D. (2021) *The psychology of Prehospital Pediatric emergencies - JEMS: EMS, emergency medical services - training, paramedic, EMT News, JEMS*. Tillgänglig vid: <https://www.jems.com/patient-care/the-psychology-of-prehospital-pediatric-emergencies>
- Ipfcc.org.2022. *What is PFCC?*. Tillgänglig vid: <https://www.ipfcc.org/about/pfcc.html>
- Jeruzal, J., Boland, L., Frazer, M., Kamrud, J., Myers, R., Lick, C & Stevens, A. (2019). Emergency medical services provider perspectives on pediatric calls: A qualitative study, *Prehospital Emergency Care*, 23(4), 501–509.
- Jewkes, F. (2001). Prehospital emergency care for children. *Archives of Disease in Childhood*, 84, 103-105.
- Mead, N. & Bower, P., (2000). Patient-centredness: a conceptual framework and review of the empirical literature. *Social Science & Medicine*, 51(7), 1087-1110.
- Munn, Z., Peters, M., Stern, C., Tufanaru, C., McArthur, A. & Aromataris, E., (2018). Systematic review or scoping review? Guidance for authors when choosing between a systematic or scoping review approach. *BMC Medical Research Methodology*, 18(1).
- Nordén, C., Hult, K. & Engström, Å. (2014) Ambulance nurses' experiences of nursing critically ill and injured children: A difficult aspect of ambulance nursing care, *International Emergency Nursing*, 22(2), 75–80.

Näsström M, Junehag L, Häggström M, Holmström-Rising M. (2023) An emotional journey when encountering children in Prehospital Care: Experiences from ambulance nurses, *International Emergency Nursing*, 66, 101239.

Shiffman, K., (2017). New survey reveals parents' biggest fears. Today's parents. Tillgänglig vid: <https://www.todaysparent.com/blogs/trending/new-survey-reveals-parents-biggest-fears>

Stevens, S. & Alexander, J., (2005). The Impact of Training and Experience on EMS Providers' Feelings Toward Pediatric Emergencies in a Rural State. *Pediatric Emergency Care*, 21(1), 12-17.

Öberg, M., Vicente, V. & Wahlberg, A., (2015). The Emergency Medical Service personnel's perception of the transportation of young children. *International Emergency Nursing*, 23(2), 133-137.

BILAGOR 1 – STUDIER SOM TOGS MED I LÄRDOMSPROVET

Tabell 1. Använda artiklar

Titel	Författare	år	Land	Studie/metod/
An emotional journey when encountering children in Pre-hospital Care: Experiences from ambulance nurses	Näsström et al	2023	Sverige	Kvalitativ intervjustudie
Ambulance nurses' experiences of nursing critically ill and injured children: A difficult aspect of ambulance nursing care	Nordén et al	2014	Sverige	Kvalitativ intervjustudie
Specialist nurses' experiences when caring for preverbal children in pain in the prehospital context in Sweden	Gunnvall et al	2018	Sverige	Kvalitativ intervjustudie

<i>Det är svårare än med vuxna - En intervjustudie om ambulanssjukskötars upplevelser av att prehospitalt vårda sjuka och skadade barn</i>	Hall, L. & Törnlund, E.	2015	Sverige	Kvalitativ intervjustudie
The Emergency Medical Service personnel's perception of the transportation of young children	Öberg et al	2015	Sverige	Kvalitativ intervjustudie
<i>Ambulanssjukskötarskötars upplevelse av att vårda barn i en prehospital miljö: En kvalitativ intervjustudie</i>	Andersson, M. & Erdegard, T.	2019	Sverige	Kvalitativ intervjustudie
<i>Pressen att prestera – en intervjustudie om att vårda akut sjuka barn.</i>	Eliasson, I. & Hasselgren, J.	2013	Sverige	Kvalitativ intervjustudie